

בשבוע שעבר פירסם **העולם הזה** את דבריו של 'גאל תומרקין' (משמאל) נגד דן בן-אמוץ, תחת הכותרת "נקרופילים". ידידו והביוגרף של דן, משיב

דן בן-אמוץ, העולם הזה

בעיקרו של דבר, נגד ההתגוררות, החברות, הפרהסיה, המ' אפיינות לדעתו את חייו של דן בן-אמוץ. אין כמו הברירות ליצירה... הוא כותב, הרבה ימייצירה ושעות-קריאה שלי לות'אהבה הוקרבו על מיזבח ההתגוררות, ואין לך התמכרות פרוצה מן ההתמכרות להתגוררות, אתה הופך למירמס העדר והניזון."

כבר נשמטו מזכרוננו של אביר-תרבות-אירופה זה כל ההת' גורדיות הנפלאות, החל מהאקדמיה של יוון, התגורריות החכמים במינוי ימייצירה, ההתגורריות של יוצרים, סופ' רים ואמנים בתי'הקפה הנפלאים של פאריס, ובאלה של וינה וברלין. כל אותן האספויות יחד, שבהן אתה מחליף ריעות, מתענג על מוחם של רעיד, בחון עליו את רעיונותיך החדשים. אביו סכנת ההתגוררות, מרוע זה היא מחרידה כל-כך את נפשו של תומרקין? והרי אילו היה חי בימיו של מוצארט, למשל, כלום לא היה כותב פתשגן מריר וגוקב נגד קלות הרעת של המלחין הילדותי, המשתעשע לו במזומי-חברה ושעשועי-אהבהבים, במקום לרתק עצמו, קורד ומיוסר, אל דפיהתוים?

העניין הוא בכך שתומרקין — וכאן אכן המקום להגשים את ציפיותיו ולכתוב — הוא נשמה טבטונית שכמותו — מאוהב כמורל הכל-כך טבטוני של היוצר כאיש בודד, זעוף-עפפיים, שונא-חברותא, מהלך מרה עם הבריות, וכולו עטוף בשרעפיו ומסור בידיהם, ובכך היו, אכן כאלה, והיו גם אחרים — פרחיחברה צחקניים, אנשי רעים להתרועע. לא כל יוצר

באגדה על הנסיכה הנמה, מתחיל כל העניין בשלוש מכשפות אשר לא הוזמנו למסיבת-הלידה של הנסיכה, ובזעמן על כך הן מקללות אותה בשינה ממושכת.

יגאל תומרקין לא הוזמן למסיבת-הפרידה של דן בן-אמוץ, וכמו מכשפה זקנה התיישב לכתוב בהעולם הזה קללה ארוכה ופאתטית.

הבעיה היא שתומרקין אינו מכשף, לא בפיסול ולא בכתב, וכמו שקורה לו לעיתים קרובות מדי, יצא לו בליל מגומגם, המעלה מבוכה בלב כל הקורא אותו, מבוכה של ראות אדם בהיחשפות מצפוני.

תומרקין מניח על השולחן, בחבטת-שיכורים, את כל מרר תו, קינאתו, ריגשי-הנחיתות והרחייה שלו.

אכן, את הכאב הקטן, אך העז שלו, על היותו מי שהוא. הוא אף אינו טורח, או שמה אינו יכול להסתיר את מניעיו האמרי תיים — הוא מספר על הצריכה המעליבה שצרב בו דן כך אמוץ לפני שנים הרבה, על שהשליך אותו מביתו כשתומרקין השתכר שם ואף הקיא על השטיח — אכן תומרקין לא שוכח ולא סולח.

הוא גם כותב "הכנות מתות עליו (על ד.ב.א.) ואנחנו מקנ' אים."

הוא באמת לא אוהב צרות, ויכוחים וסימני-שאלה, כותב תומרקין על בן-אמוץ, "הוא לא אוהב חברים עם צרות וכאב"

היא של קינאה

לב, אכן, מאוד ייתכן שדן בן-אמוץ לא אוהב את תומרקין, אולם אין לאדם זכות מוקנית לתבוע אהבה ממישהו, רק על שום שיש לו צרות וכאב-לב. גם אני יודע שלתומרקין יש הרבה צרות, ובכל זאת אין הדבר מניע אותי לאהוב אותו. זה לא תנאי מספיק לאהבה.

אה, כן, אהבתו הנכונת של יגאל תומרקין לדן בן-אמוץ, מה נעשה איתה ואנה נוליד את לבבו השבור של תומרקין? יציאתו הנחרצת, בשם הישר האינטלקטואלי, כביכול, נגד המסיכה של בן-אמוץ מעלה על הרעת את הקטע הנפלא מתוך פרנסואה ראשנור: הילד הרחוי, הלא-חשוב, מגלה בחרד השינה של הפנימיה כי המרדיך הנערץ מתגנף עם ילד יפה, שלחיו האדומות מושכות לב, ורץ להלשין לשליטנות, המ' גרשים את המרדיך.

טיפשון שכמותו, "אומר המרדיך, "עכשיו דאי אתה מרוצה" "לעזאזל! צועק ראשגור, ובחמתו נותץ במכת' אגרור שימשת-חלון, "למה אתה מנשק אותו ולמה אותי לא?" ובטנפו פניו ברם הנוסף מידו הפצועה, מוסיף ואומר: "גם לי, כשמתחשק לי, לחיי אדומות!"

סנטימנטליות היא המעטה הרק שתחתיו רובצת הברד טליות, אומר מילון-הציניקן, ודומני כי גם ההיפך הוא הנכון, ואין כמו שתי הנשמות המתרוצצות האלה, כדי לאפיין את כתיבתו — אכן את רוחו — של תומרקין.

הבעיה היא ששתי הנפשות האלה מרקדות ריקוד פרוע בתוך רשימתו, עד שמאוד קשה לתפוש מה הוא בעצם רוצה מהחיים שלנו. לעקוב אחרי איזה סיעון עקיב, רציף והגיגי בתוך איבחות-החרב הכבדות ושומן-הרומים-העצמיים הנוסף. מה שאני הצלחתי להבין הוא שתומרקין יוצא חוצץ,

יגאל תומרקין, העולם הזה

מאת אמנון דנקור

חיב להיראות זוויתני, עויין, קורד ומאיים כמו פסל של תר' מרקין.

תומרקין עושה חשבון עם החברים של בן-אמוץ, שעשו את המסיכה ונכחו בה. הוא מאשים אותם ב"אמוץ של טריווי-אליות, של קיטש ושל רחמים-עצמיים המבשרים מוות... איני מאמין בחברות שכזאת, בקריאות-הנהי בתוך העדר היהודי-חילוני הזה, כי שוב אין מותר האדם מן הבהמה."

מה רוצה אלוהים? לא היו שם לא אמוץ ולא טריוויאליות, לא גראם אחד של קיטש ושום רחמים עצמיים, ואפילו לא קריאות-נהי. דברי אלה יתפרסמו אחרי שכבר יופיעו דיווחים ארוכים ושלמים על המסיכה, ולכן אני פטור מלתאר את הרצינות והחן, העמקות והיפעה שהיו שם. אומר רק כי כל אחד מבאיה חש כי היו אלה שעות של חסד. האפשרות היחידה להתבהמות נמנעה כשיגאל תומרקין לא הוזמן, ונמנע ממנו להשתכר שם ולבוסס בקיאו על הבימה, כאשר אהב.

כמה מגוחך שיגאל תומרקין, איש פולחנות-המוות, המצ' בות והגלעדים שהוא גוטע למתים תחת כל עץ רענן, מסכת' המוות שהוא עושה לעגנון, מצבתי-השואה ועוד, הוא שקם לצאת פתאום נגד נקרופיליה, נגד "פולחן המוות", בהקשר של בן-אמוץ.

והרי ההיפך הוא הנכון. לא פולחן-מוות כאן, לא מקצתו, אלא רווקא מאבק במוות, התמודדות איתו.

כשתומרקין היה נוהג להתגורר עם גנראלים, הוא שמע בוודאי את אימרתו של חברו גורודיש בדבר הלוחמים, שהישרו מבטם אל המוות, והמוות השפיל את עיניו.

המוות לא ישפיל עיניו מול דן בן-אמוץ, אבל בן-אמוץ, יחיד ומיוחד, מישיר עיניו בהחלט אל מול המוות, בהתרסה ובאומץ, ביושר ובניקיון, בלי זיוף ובלי פאתטיות, בלי רחמים עצמיים, בלי להשתכר, בלי להתגולל בקיאו, בלי להתייפח על עצמו — אכן, בלי כל אותם דברים שתומרקין עושה כל העת אל מול חייו, ועשה אל מול מותו.